

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на Яна Вангелова Вангелова

на тема:

“ИКОНОМИЧЕСКИ РИСК ПРИ МОРСКИ ИНЦИДЕНТИ ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЧЕРНОМОРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ”

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки” професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност „Организация и управление на производството (индустрията)“

от доц. д-р Стоян Транев от Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ Бургас

В основание на Заповед №УД 48 - гр. Бургас, 08.03.2021 на Ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас съм назначен за член на научното жури по процедурата за защита на дисертационен труд на тема: „Икономически риск при морски инциденти за Българския черноморски туристически продукт” с автор: Яна Вангелова Вангелова. С решение на Научното жури от 11.03.2021 г. съм избран за председател и рецензент.

Като член на научното жури получих:

1. Заповед №УД 48 - гр. Бургас, 08.03.2021 на Ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, проф. д-р Магдалена Миткова.
2. Дисертационен труд.
3. Автореферат на дисертацията.
4. Автобиография на Яна Вангелова Вангелова.
5. Копия на публикациите по дисертационния труд.

Предоставената ми документация и материали са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности (ПУРПНСЗАД) в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ - Бургас.

Рецензията е съставена въз основа на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности (ПУРПНСЗАД) в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ - Бургас.

I. Кратка автобиографична справка

Яна Вангелова е родена в град Сливен. Завършва бакалавърска степен в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ Бургас, специалност „Маркетинг“ и ОКС „Магистър“, специалност – „Международен бизнес“. Владее английски и гръцки.

Познавам Яна Вангелова още като студентка в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ Бургас. Освен интереса ѝ към науката тя блестеше с лидерските си умения и способността си да се обвързва в екип. Тези ѝ качества са ключови за заеманите от нея в последствие позиции: Председател на Национално представителство на студентските съвети в Република България, Заместник-председател на Консултативен съвет към Националната агенция по оценяване и акредитация, Мениджър - връзки с обществеността в „ЛИДЕР ТЕХНОЛОДЖИС“ ЕООД, член на Борд на директорите на „Студентски столове и общежития“ ЕАД.

Като неин преподавател се гордея, че съм част от екипа, изградил я, като *успешен мениджър – възпитаник на Университета.*

Яна Вангелова провежда упражнения по дисциплината „Международни икономически отношения“ – II – семестър, 2 курс, бакалаври, редовно обучение, специалности: Маркетинг и Стопанско управление.

II. Дисертационен труд

Дисертационният труд е с обем 164 страници, структурирани в увод, три глави, заключение, приноси, декларация за оригиналност, литература и приложения. Съдържа 13 таблици и 31 фигури. В библиографията са включени 102 източника. Структурата отговаря на изискванията по чл. Чл. 41. (2) от ПУРПНСЗАД в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ - Бургас.

Актуалност

В дисертацията се акцентира на риска от морски инциденти и как тези рискове повлияват на българския черноморски туристически продукт. Обръща се внимание на засегнатия от последици от морски инциденти туризъм и се предлагат научнообосновани насоки за ефективната му превенция.

Темата на дисертационния труд е актуална и получените резултати представляват научен и научно-приложен интерес. Считаю, че дисертационният труд на Яна В. Вангелова съответства на професионално направление 3.7. „Администрация и управление“.

Обект и предмет на изследването

Обект на изследването е икономическият риск при инциденти за българския черноморски туристически продукт.

Предмет е проблематиката, свързана с влиянието на морските инциденти върху туристическия продукт и необходимостта от предварителни оценки на риска с цел предотвратяване и последващи адекватни реакции.

Теза, цел и задачи на дисертационния труд

Основна теза е съществуването на икономически риск за българския черноморски туристически продукт в следствие на морски инциденти.

Целта на дисертационното изследване е да се изяснят и конкретизират механизмите за откриване на съвременния икономически риск при морски инциденти за българския черноморски туристически продукт.

Изследователските задачи са насочени към разработването на методика за оценяване на икономически риск по отношение само на черноморския туристически продукт в резултат на морски инциденти и нейното апробиране.

Подходи и методи

Основният акцент е върху приложението на системния и комплексния подход и методите на диагностичния анализ.

Научна новост

Предложена е методика за изграждане и апликация на система за разпознаване на риска.

Познаване на постиженията в научната област

В дисертационния труд са цитирани 102 литературни източника. Над 60% от литературните източници са от последните 20 години. Прави впечатление добрата осведоменост на дисертантката по темата.

Съдържание и приноси на дисертационния труд

Изследването е ориентирано към последиците от възникването на морски инциденти в акваторията на черно море, обуславящи икономическия риск за българския туризъм.

В глава 1 е извършено литературно проучване и са изведени основните понятийни дефиниции разглеждани в труда, определени са основните методи за изследване на риска, идентифицирани са конкретните характеристики на туристическия продукт и е извършен анализ на силните и слабите страни на българския морски туристически продукт. Установена е липсата на единни дефиниции на понятието „икономически риск при морски инцидент“; отсъствието на разграничение в теорията на икономическия риск при морски инциденти от другите видове рискове; липсват задълбочени изследвания на промените в структурата на туристическия продукт при възникнали морски инциденти.

В глава 2 се представя влиянието на икономическия риск върху черноморския туристически продукт при морски инциденти, чрез използването на модела на Бухалис и на теоретичния модел на Дуер, Едуърдс, Мистилис, Роман и Скот. Прецизирани са дефинициите на понятието: „икономически риск за черноморския туристически продукт при възникнал морски инцидент“. Систематизирани и обобщени са мотивите за отчитане на икономическия риск за черноморския туристически продукт при морски инциденти и са предложени подходи за анализиране и оценяване на риска.

В глава 3 е разработен модел за отчитане на икономическия риск за българския черноморски туристически продукт при възникнали морски инциденти. Моделът е предназначен за използване от широк кръг потребители и преди всичко за тези, които участват пряко в процеса на вземане на решения, свързани с ръководството и управлението на различни процеси, проекти и организационни структури в туризма. Проведено е експериментално изследване на икономическия риск при инциденти за Българския черноморски туристически продукт.

Резултати, получени в дисертационната работа

В дисертацията са открити факторите обуславящи риска за българския черноморски туристически продукт при възникнали морски инциденти, разработена е система за разпознаване на риска и е съставена стратегическа карта за отчитане на икономическия риск. Проведено е изследване сред туристически организации от северното и южното ни Черноморие. Установено е и е разкрито наличие на причинно-следствена връзка между възможностите за превенция и намиране на най-подходящите реакции с цел да се ограничат морските инциденти (или последствията от тях) и необходимостта от

предварителна оценка на риска и обща работа между страните в черноморския регион. Предложени са варианти за апробация на методиката.

След запознаване с дисертационния труд констатирам, че формулираната в него основна цел е постигната.

Получените в дисертационния труд резултати имат научни и научно-приложни приноси, които одобрявам.

Публикации по дисертацията

В списъка на публикациите по темата на дисертационния труд са посочени 7 статии и доклада. Налице е изискуемия брой от публикации.

III. Критични бележки и препоръки

При оценка на дисертационния труд определящи са условията на Закона за развитие на академичния състав в република България (ЗРАСРБ). ППЗРАСБ (Постановление № 56 от 2018г.) и Правилника на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“- гр. Бургас за прилагане на закона, което налага да бъдат точно определени:

Съгласно Чл. 27. (1) от ЗРАСРБ „Дисертационният труд трябва да съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.“

Съгласно Чл. 27. (2) от ЗРАСРБ „Дисертационният труд трябва да бъде представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на първичното звено. Дисертационният труд трябва да съдържа: заглавна страница; съдържание, увод; изложение; заключение - резюме на получените резултати с декларация за оригиналност; библиография.“

Според ППЗРАСБ минималните изисквани точки по групи показатели за образователната и научна степен „доктор“ са:

Група показатели	Съдържание	Брой точки
А	Показател 1	50
Г	Сума от показателите от 4 до 11	30

Представеният дисертационен труд отговаря на законовите и нормативните изисквания.

Докторантът покрива минималните изисквани точки по групи показатели за образователната и научна степен „доктор“:

Група А Показател 1 – 50т.;

Група Г Показатели от 4 до 11 – 43,33т..

Имам следните бележки и препоръки:

1. При цитирането на интернет източници е възприето да се посочи датата на ползването им.

2. Приносите, както в дисертацията, така и в автореферата не са класифицирани на научни и научно-приложни.

3. Дисертационният труд ще стане още по-силен, ако се направи софтуерно приложение на методиката за изграждане и апликация на система за разпознаване на риска.

Силни страни

Докторантката показва добро познаване на постиженията в съответните научни области. Прави впечатление способността ѝ на тази база да генерира и разработва интересни теоретични постановки и приложенията им.

Автореферат

Авторефератът е на български и правилно отразява съдържанието на дисертацията и дава представа за разглежданите проблеми, както и за приносите на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изпълнени са всички изисквания и критерии на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ Бургас.

Убедено и категорично давам **положителна оценка** и препоръчвам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на Яна Вангелова Вангелова по научна специалност „Организация и управление на производството (индустрията)“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“.

01.04.2021 г.

Подпис заличен
Чл.2 от ЗЗЛД

(доц. д-р Стоян Транев Транев)